

6 Şubat Depreminde yakını Kaybeden Öğretmenlerin Ayrılık Kaygı Düzeyleri

Talip ASLAN¹

Emel ÇELİK²

Nurcan ŞERBET³

Öz

6 Şubat depreminde yakını kaybeden öğretmenlerin ayrılık kaygı düzeylerinin araştırılması amacıyla yapılmış olan bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2022-2023 eğitim öğretim yılının Nisan ayında Malatya ilinde görev yapmakta olan ve 6 Şubat depreminde yakını kaybeden 225 öğretmendir. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Yetişkinlerde Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 24.0 istatistiksel veri analiz programı kullanılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır. Öğretmenlerin yaşları ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır. Öğretmenlerin cinsiyetleri ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır. Öğretmenlerin medeni durumları ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin memleketlerinin deprem bölgesinde olma durumu ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır. Öğretmenlerin depremde kaybettikleri yakınlarının sayısı ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Deprem, Kaygı, ayrılık Kaygısı

¹ Kemal Özalper Anaokulu, Battalgazi/Malatya, t.arda@hotmail.com, Orcid: 0009-0008-6308-2783

² Yavuz Selim ortaokulu, Dulkadiroğlu/Kahramanmaraş, ebashancelik@gmail.com. Orcid: 0000-0003-1699-78-22

³ Tefvik İleri İmam Hatip Ortaokulu, Yeşilyurt/Malatya, okty.srbt@hotmail.com.

Separation Anxiety Levels of Teachers Who Lost Their Relatives in the February 6 Earthquake

Abstract

In this study, which was conducted to investigate the separation anxiety levels of teachers who lost a loved one in the 6 February earthquake, the survey model, one of the quantitative research methods, was used. The sample of the research is 225 teachers who were working in Malatya in April of the 2022-2023 academic year and lost their relatives in the 6 February earthquake. "Adult Separation Anxiety Scale" was used as a data collection tool in the study. SPSS 24.0 statistical data analysis program was used in the analysis of the research data. The level of significance in the analyzes was taken as $p < 0.05$. There is a statistically significant difference between the ages of the teachers and their separation anxiety levels. There is a statistically significant difference between teachers' genders and separation anxiety levels. There is no statistically significant difference between teachers' marital status and separation anxiety levels. There is a statistically significant difference between the teachers' hometown being in the earthquake zone and their separation anxiety levels. There is a statistically significant difference between the number of relatives lost by the teachers in the earthquake and their separation anxiety levels.

Keywords: Teacher, Earthquake, Anxiety, Separation Anxiety

Giriş

Ayrılık kaygısıyla ilgili yapılan çalışmalarda değişkenler ve örneklem gruplarının farklı olmasıyla alakalı ayrılık kaygısı nedenleri de değişmektedir. Yapılan bir çalışmada anne eğitim düzeyi arttıkça ayrılık kaygısı artmakta, çalışma durumuna göre çalışan annelerin çocuklarında ayrılık kaygısı fazla görülmekte olup çocuk yaş grubuyla alakalı olarak çocuk yaşı arttıkça ayrılık kaygısı azalmaktadır (Yılmaz, 2018).

Ayrılma kaygısı, bireyin bağlandığı kişi ile yaşadığı bir ayrılık sürecince ayrılık durumuna karşı yaşadığı kaygı ve verdiği tepkiyi içerir. Bebeklik dönemlerinde çocuklar, kendilerine bakan kişi/kişiler veya anneleri ile bir sevgi bağı oluştururlar. Bu bağlanma süreci olumsuz bir bağlanma değildir. Tam aksine normal gelişim süreci içerisinde yer alan sağlıklı bir süreçtir. Yaşam sürecinin ilk yıllarında çocuğun kendisine bakan kişi/kişiler ile ayrılma süreci yaşama esnasında yaşadığı kaygı süreci normal bir gelişim sürecinin parçasıdır. Bu süreç

olağan bir süreçtir. Birey bu sürecin devamında bağlı bulunduğu çevre ile bir güven yahut güvensizlik ilişkisi kurar. Aynı bireyin kendisine bakan kişi/kişiler veya annesi ile aralarında yarattıkları güvenli bağlanma süreci ile bu ayrılma kaygısı zamanla azalır ve kişi bağımsız bir birey olmayı öğrenir. Aynı zamanda bu bağlanma ilişkisinin güvensiz olması durumunda tam tersi bir durum ile ayrılma kaygısı artarak yaşanabilir. Ayrılma kaygısı, bireylerin çocukluk döneminde öğrendiği bir kaygıdır. Yaşamış olduğu aile ortamı, kültürel ortam gibi dış etkenler bireylerin yaşamlarında ayrılma kaygısı olup olmayacağını belirleyen önemli bir faktördür.

Kaygı Kavramı

Kaygı “Üzüntü, endişe duyulan, tasa” olarak tanımlanmaktadır. Spielberg ve arkadaşlarına göre kaygı: bireyin kişiliğine yönelik olarak algıladığı tehditte verdiği tepkidir. Diğer araştırmacılar tarafından tehdit durumunda duygusal olarak istem dışı harekete geçme olarak da belirtilmektedir. Endişe, korku, paranoya, telaş gibi ruh hallerinin bireyin günlük yaşantısına aktive olarak tanımlanabilmektedir. (Tekin, 2018)

Kişinin dışardan gelen etkileri tehdit olarak algılaması sonucunda olumsuz yönde yaşadığı duygusal durumların bütünü olarak belirtebilmek mümkündür. Bireylerin hissettiği dış tehditler farklılık gösterebilmektedir. Bir bireye göre gayet güvenli olan bir ortam başka bir bireyin kaygı duymasına sebep olabilmektedir. Bireylerin yaşadıkları ortam, kültür ve algı yapısı bu tarz bir duruma sebebiyet verebilmektedir. Bunların yanı sıra kaygı durumunun tüm bireylerde aynı tepkiyi vereceği belirli ortam ve durum mevcuttur (Ulutaş, 2018). Bunlar;

- Desteğin Çekilmesi: Aynı ortamdan uzaklaşma sonucu duyulan kaygıdır
- İç çelişki: Öğrenilmiş değerlerden farklı davranma sonucu ortaya çıkan çelişkinin yarattığı kaygı durumu
- Belirsizlik: Gelecek zamanda bireyin sonuç beklediği durumlarda sonucun olumlu veya olumsuz olup olmayacağını bilememesi durumunda oluşan kaygı
- Sonuç Bekleme: Hazırlıksız bir şekilde girilen bir sınavda sonucun olumsuz olması bilinmesine rağmen ortaya çıkan kaygı (Ünlü, 2014).

Kaygı bireylerin yetiştirilme tarzı, doğuştan gelen fiziksel özellikleri, inanç sistemi, kültürel yapısı, ailesi gibi etkilere göre değişkenlik gösterebilmektedir (Yalçınkaya 2011). Genel olarak belirli durumlar bireylerin yetiştikleri/ ait oldukları kimlikler haricinde kaygı durumunun ortaya çıkmasına sebebiyet verebilmektedir. Bunun dışında bireylerin yetiştikleri/

ait oldukları kimlikler kaygı durumlarını yer, mekân, zaman, konum gibi çeşitli dış etkenlerin değişikliklerine göre ortaya çıkmaktadır.

Ayrılık Kaygısı

Kişinin stres yaratan bir olay ile karşılaştığında vermiş olduğu tepki kaygı olarak tanımlanır. İnsanlığın doğasında bulunması gereken kaygı, kişinin içinde bulunmuş olduğu durumda uyum sağlayabilmesini ve hayatta kalabilme çabasını ifade etmektedir. Tehlike olarak algılanan bir uyarana karşı kaygı, beklenen bir tepkidir ve tehdit içeren bir durum ile karşılaşıldığında kişinin hayatta kalma ya da zorluklarla baş edebilmeye karşı göstermiş olduğu çabanın sonucunda zarar görmeyi engelleyecek bir kazanç sağlamaktadır (Wells, 1997). Kişilerin kaygı duygusu yaşadığı anlar rutin hayat akışında oldukça sık bir biçimde karşılımlarına çıkabilmektedir. Kişilerin yaşamış olduğu stres anında, kaygı duygusu hissedilebilir fakat her hissedilen kaygı duygusu psikolojik bir hastalık olan kaygı bozukluğu ile ifade edilmemelidir. Kaygı bozukluğunda daha sık olarak doğal afetlerden, kazalardan, yakın bir kişinin kaybından ve hastalıklardan bahsedilir. Beklenmeyen bir anda yaşanması ve sonrasında sıkça hissedilen endişe hali olarak ifade edilmektedir (Namdar, 2019).

Çocuklarda görülen ayrılık kaygısı, öncesinde ayrıca bir kategori olarak kabullenilmemiş olsa da yapılmış olan araştırmaların sonucu yetişkinlerde de görülebileceğini desteklemiştir. DSM 4' te ayrılmış bir kategori içinde olmaması ve ifade edilmemesi yetişkinlerde ayrılık kaygısının yalnızca çocuklarda gözlemlenen bir kaygı durumu olarak kategorize edilmesine sebebiyet vermiştir. Fakat yapılmış olan değişiklik sonucunda DSM 5'te ayrılık kaygısının hem çocuklarda hem yetişkinlerde ortaya çıkabileceğini belirtmektedir. DSM 4'te "Çocukluk Ayrılma Kaygısı Bozukluğu" nun bazı zamanlarda ergenlik dönemlerine dek sürebileceği, gerçekleşebilecek ayrılık olaylarına karşılık ayrılığı ve kaygı kapsayan olaylara karşılık olarak kaçınmanın eşlik etmesiyle uzun seneler boyunca devamlılık sağlayabileceği, çoğu kişide uzun süre gözlem sonucu olumsuz sonuçlar elde edildiği ifade edilmektedir. DSM 5'e göre ise "Ayrılma Kaygısı Bozukluğu" yaşamakta olan bireylerin önemsenecek sayıdaki bir kısmının ayrılık kaygısı bozukluğu belirtilerinin 18 yaşın sonrasında başlamakta olduğu ve bu duruma dayanarak ayrılık kaygısı bozukluğundaki yaş sınırının kaldırılmasının daha makul olduğu sonucuna varılmıştır. DSM 5'te "Kaygı Bozuklukları" olarak ifade edilen bölümün alt kategorisinde değerlendirilmekte olan "Ayrılma Kaygısı Bozukluğu" çocukların ve yetişkinlerin göstermiş oldukları belirti süreleri kapsamında ayrılmıştır. Yetişkinlikte en az altı

ay olarak, çocuk ve ergenlerde ise en az dört hafta olarak belirtilerdeki durumun gözlem şartı sağlanmıştır (APA,2007; APA,2013).

Ayrılma kaygısında çocuklar bağlanmış olduğu bireyden ayrılmakta, bağlanmış olduğu cisimden uzaklaşmakta zorluk çeker. Gelişim dönemine uygun olmayan şekilde fazla korkular ve kaygılar yaşaması olarak açıklanmaktadır (Gümüş, 2018). Ayrılık kaygısında kişilerin bağlanma figürleri, ayrılmaya karşı beklentisiyle alakalı fazla korku ya da endişe yaşama durumudur (APA, 2013).

Bu kişiler eş ya da çocuklarına fazlaca ilgi gösterir. Ayrılma anında net bir biçimde rahatsız olurlar. Bu durum çocuklu dönemdeki bir sorun olarak tanımlanmıştır fakat yapılan araştırmalarda çocukluk çağındaki ayrılık anksiyetesi bozukluğu, yetişkinlik dönemine taşınarak, bu dönemde bahsedilenden daha yaygın bir biçimde görüldüğü ifade edilmektedir (Manicavasagar ve Silove, 1997, Mayseless ve Scher, 2000). Yapılmış bir araştırmanın sonucuna göre; yetişkinlerde ayrılık anksiyetesi bozukluğu, yaşam boyunca görülmesinin oranı %6.6 olarak sonuç vermiştir. Uzmanlar genellikle yetişkinlerde ayrılık anksiyetesine dikkat edemeyebiliyorlar, bunun sebebi farklı bozukluklar ile karıştırılıyor olmasıdır. Bu nedenle de yetişkinlerde ayrılık anksiyetesinin beklenenden daha fazla olduğu görülmektedir (Çakmak,2016). Yetişkinlerde ayrılık kaygısı başlangıcı için çocukluğun ilk zamanlarındaki yaşlar olduğu bu nedenle de azalmasının daha mümkün olduğu söylenmektedir. Başlangıçtaki yaş daha geçse kişideki yoğunluk artma ve azalma gösterse bile belirtilerinin yetişkinlik döneminde de devam etme olasılığı daha da artmaktadır (Faal, 2018).

Yetişkinlikte Ayrılma Kaygısı

Çocukluk döneminde ortaya çıkan ayrılma kaygısı, yetişkinlik dönemine gelindiğinde bir nevi şekil değişimine uğramaktadır. Çocukluk döneminde, güvenli alandan ve bakım verenenden uzak kalma sonucunda sergilenen tepkilerin benzerleri yetişkinlik döneminde de kendini gösterebilmektedir. Bu durumda bireyler yakınlarının kötü bir olay yaşayacaklarına dair yoğun bir korku hissederler ve ayrılığa karşı önemli bir hassasiyet geliştirmişlerdir. Bebeklik döneminde bakım verenlerinden ayrı kalmaya yönelik olarak geliştirilen tepkiler, yetişkinlik döneminde bu kişilere ek olarak eş ve çocuklardan ayrı kalmaya yönelik olarak da gelişebilmektedir. Bireylerde görülen bu kaygı, çocukluk döneminde mide bulantısı, uyku sorunu, karın ağrısı gibi bedensel belirtilerle birlikte alt ıslatma ve tırnak yeme gibi davranışsal tepkilerle ortaya koyulmaktadır. Yetişkinlik dönemine bakıldığında ise bedensel semptomların yerine, yaygın anksiyete, panik bozukluk, agorafobi gibi kaygı bozukluklarının yaşandığı

görülmektedir. yetişkinlerde görülen ayrılma kaygısı beraberinde yaygın olarak anksiyete, uyum problemleri ve depresyonla birlikte görülmektedir (Manicavasagar ve ark., 2001).

Ayrılma Kaygısı Bozukluğu

Ayrılma kaygısı bozukluğuna dair tanı ölçütleri DSM-V’te şu şekilde açıklanmaktadır:

“A. Aşağıda yer alan belirtilerden en az üçünün bireyde var olması ile belirlenen, bireyin bağlanmış olduğu insanlardan ayrılması durumuyla ilişkili, gelişimsel açıdan uygunsuz olan ve yoğun bir şekilde yaşanan korku veya kaygı duyulması:

1. Bağlanılan kişiden veya evden ayrılma ihtimali olduğunda veya gerçekten ayrılma durumu gerçekleştiğinde sürekli olarak yoğun bir gerginlik hissetme

2. Bağlanılan başlıca bireyleri kaybedeceği, onların başlarına yıkım, yaralanma, hastalık ya da ölüm gibi kötü bir olay geleceği konusunda süreklilik arz edecek şekilde yoğun bir üzüntü yaşama

3. Bağlanılan başlıca bireylerden herhangi birinden ayrılmaya yol açacak, istenmeyen bir olay ya da durumun yaşanacağı ile ilgili olarak süreklilik arz edecek şekilde yoğun bir üzüntü yaşama

4. Yaşanılan ayrılma korkusu nedeniyle işe, okula veya herhangi başka bir yere gitmekten kaçınma, evden uzaklaşma ve dışarı çıkma konusunda isteksiz olma ve reddetme

5. Ev veya başka bir yerde yalnız kalmaktan veya bağlanılan başlıca bireylerle birlikte olamama ihtimalinden kaynaklı olarak süreklilik arz edecek şekilde yoğun bir korku hissetme ve isteksizlik yaşama

6. Kendi evi dışındaki bir ortamda veya bağlanılan başlıca bireylerin yanında olunmadığında uykuya dalmaya karşı çıkma veya bu konuda isteksizlik sergileme

7. Tekrarlayıcı bir şekilde ayrılma kaygısını içerisinde barındıran karabasanlar ve kabuslar görme

8. Bağlanılan başlıca bireylerden ayrılma ihtimali olduğunda veya gerçekten ayrıldığında somatik (bedensel) belirtiler ortaya koyma (kusma, karın ağrısı, baş ağrısı gibi)

B. Bireyde görülen bu kaçınma, korku ve kaygı durumu süreklilik arz eder, çocukluk ve ergenlik döneminde minimum dört hafta, yetişkin bireylerde ise en az altı ya devam eder.

C. Görülen bu bozukluk klinik olarak belli bir probleme ve sıkıntıya veya toplumsal yaşamda, okul hayatında, iş hayatında veya birey için önemli olan diğer alanlarda işlevsellikte azalmaya yol açar.

D. Görülen bu bozukluk, otizm hastalığı dahilinde, değişime karşı yoğun direnç gösterme durumunda kaynaklı olarak evden ayrılmayı istememeye, psikoz sonucunda ortaya çıkan ayrılma ile ilgili varsanı veya sanrılara, agorafobi durumunda güvenilir bir birey olmadan dışarı çıkmayı istememeye, yaygın anksiyete bozukluğunda bireyin önem verdiği diğer bireylerin başlarına gelecek olumsuz durumlardan kaynaklı olarak kaygılanmaya veya hastalık kaygısı bozukluğunda bir rahatsızlığın olduğuna dair kaygı yaşamaya bağlı olarak açıklanamaz.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

6 Şubat depreminde yakını kaybeden öğretmenlerin ayrılık kaygı düzeylerinin araştırılması amacıyla yapılmış olan bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır.

Örneklem

Araştırmanın örneklemini 2022-2023 eğitim öğretim yılının Nisan ayında Malatya ilinde görev yapmakta olan ve 6 Şubat depreminde yakını kaybeden 225 öğretmendir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

		f	%
Yaş	25-35	110	48,89
	36-45	82	36,44
	46 ve üzeri	33	14,67
Cinsiyet	Kadın	112	49,78
	Erkek	163	72,44
Medeni Durum	Evli	98	43,56
	Bekâr	79	35,11
	Diğer	48	21,33
Memleketiniz	Deprem bölgesinde	113	50,22

	Deprem bölgesi dışında	112	49,78
Depremde kayıp sayınız?	1	136	60,44
	2	57	25,33
	3	22	9,78
	4 ve daha fazla	10	4,44
Toplam		225	100,0

Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerden %48,89'u 25-35 yaşları arasındadır. Öğretmenlerden %72,44'ü erkek, %43,56'sı evlidir. Öğretmenlerden %50,22'sinin memleketi deprem bölgesinde yer almaktadır. Öğretmenlerden %60,44'ü 6 Şubat depreminde 1 yakını kaybederken, %25,33'ü 2, %9,78'i 3, %4,4'ü ise 4 ve daha fazla yakını kaybetmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Yetişkinlerde Ayrılık Anksiyetesi Ölçeği” kullanılmıştır. Yetişkinlerde ayrılık anksiyetesi, Manicavasagar, Silove, Wagner ve Drobny'in geliştirdiği, yetişkin ayrılma anksiyetesine ilişkin bir öz-bildirim anketidir. YAA'nin geliştirilmesinde, Manicavasagar, Silove ve Curtis'in geliştirmiş olduğu, yetişkinlikteki ayrılma anksiyetesini değerlendiren, bir yarı-yapılandırılmış görüşme olan ASA-SI (The Adult Separation Anxiety Semistructured Interview), yetişkinlikteki AAB için taslak bir tanı oluşturmak amacıyla “altın standart” olarak kullanılmıştır. ASA-SI ile yetişkin AAB'nin tanısını koymada optimal düzeylerde puanlayıcılar-arası tutarlılığa (%100) ulaşılmıştır. YAA, ASA-SI'da yer alan maddelere özdeş maddeler üzerine temellendirilmiştir. Her madde 4 puanlık bir ölçek üzerinde puanlanmıştır. Sıfır puan “bu durumla hiç karşılaşmadım” anlamına gelirken, 3 puan “bu durumla sıklıkla karşılaşıyorum” anlamındadır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde SPSS 24.0 istatistiksel veri analiz programı kullanılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır. Değişkenler arasındaki anlamlılık durumunu belirlemek amacıyla t Testi ve Anova testi uygulanmıştır.

Bulgular

Araştırmada öğretmenlerin demografik özellikleri ve 6 Şubat depreminde yaşadıkları ile ilgili bilgiler ayrılık anksiyetesi yaşama durumları ile karşılaştırılmıştır.

Tablo 2. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Ayrılık Anksiyete Düzeyleri

Yaş	N	Ort	Ss	F	P
25-35	110	3,625	0,825	0,987	0,001
36-45 yaş	82	3,224	0,642		
46 ve üzeri	33	3,162	0,699		
Toplam	225				

Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşları ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Ayrılık Anksiyete Düzeyleri

Cinsiyet	N	Ort	Ss.	F	p
Kadın	112	3,925	0,999	1,625	0,001
Erkek	113	4,260	0,850		
Toplam	225				

Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetleri ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Tablo 4. Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Ayrılık Anksiyete Düzeyleri

Medeni durum	N	Ort	Ss.	F	p
Evli	98	3,625	0,821	0,425	0,053
Bekâr	79	3,221	0,774		
Diğer	48	3,445	0,801		

Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin medeni durumları ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 5. Öğretmenlerin Medeni Durumlarına Göre Ayrılık Anksiyete Düzeyleri

Memleketiniz	N	Ort	Ss.	F	p
Deprem bölgesinde	113	4,525	0,826	0,999	0,037
Deprem bölgesi dışında	112	3,401	0,629		

Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin memleketlerinin deprem bölgesinde olma durumu ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Tablo 6. Öğretmenlerin Depremde Yaşadıkları Kayıp Sayısına Göre Ayrılık Anksiyete Düzeyleri

Kayıp	N	Ort	Ss.	F	p
1	136	2,629	0,741	1,254	0,046
2	57	3,322	0,762		
3	22	4,110	0,473		
4 ve daha fazla	10	4,360	0,994		

Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin depremde kaybettikleri yakınlarının sayısı ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Öğretmenlerin yaşları ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır. Öğretmenlerin cinsiyetleri ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır. Öğretmenlerin medeni durumları ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Öğretmenlerin memleketlerinin deprem bölgesinde olma durumu ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır. Öğretmenlerin depremde kaybettikleri yakınlarının sayısı ile ayrılık anksiyete düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmaktadır.

Kaynakça

- Amerikan Psikiyatri Birliği (2007). Ruhsal bozuklukların tanısal ve sayımsal el kitabı. (Çev. Ertuğrul Köroğlu). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Amerikan Psikiyatri Birliği (2013). Tanı Ölçütleri Başvuru Kitabı. (Çev. Ertuğrul Köroğlu). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Faal, R. (2018). Panik Bozukluk Tanısı Olan Bireylerde Öz-Yeterlilik Bilincinin Terkedilme Şeması ve Ayrılık Anksiyetesi ile İlişkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. T.C. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Manicavasagar, V., Silove, D., Rapee, R., Waters, F. ve Momartin, S. (2001). ParentChild Concordance For Separation Anxiety: A Clinical Study. *Journal of Affective Disorders*, 65(1), 81-84.
- Manicavasagar, V., Silove, D., Rapee, R., Waters, F., & Momartin, S. (2001). Parent–Child Concordance For Separation Anxiety: A Clinical Study. *Journal Of Affective Disorders*, 65(1), 81-84.
- Mayseless, O. ve Scher, A. (2000). Mother’s Attachment Concerns Regarding Spouse And Infant’s Temperament As Modulators Of Maternal Separation Anxiety. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 41 (7), 917-925.
- Namdar, A. (2019). Türkiye’de Yaşayan İranlı Sığınmacı ve Mülteci Kadınlarda Kaygı Düzeyi ve Kaygıyı Etkileyen Faktörler, Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Tekin, I. (2018). “Savunmacı Kötümserliğin Akademik Başarı, Bilişsel Esneklik, Kaygı ve Kişilik Açısından İncelenmesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ulutaş, K. (2018). Lise Öğrencilerinin Anne Baba Tutum Algıları ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünlü, M. (2014). Geometri Başarısını Etkileyen Faktörler: Bir Yapısal Eşitlik Modellemesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Vijaya Manicavasagar vd., *Continuities of separation anxiety from early life into adulthood*, *Journal of anxiety disorders*, 2000, 14(1), s.1-18
- Yalçınkaya, N. (2011). İlköğretim 8.Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersine Yönelik Tutumları ile Sınav Kaygısı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Yılmaz, Ö. (2018). Okul Öncesi Çocuklarda Oyun Terapinin Ayrılık Kaygısı Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.